

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

Diarienummer STYR 2021 /1059

Datum 2021-09-23

Rektor

Riktlinjer om handläggning av ärenden som rör misstänkt avvikelse från god forskningssed vid Lunds universitet

Fastställda av rektor 2021-09-23.

Dessa riktlinjer träder i kraft den 2021-09-23 och ersätter tidigare riktlinjer från 2019-12-19 (STYR 2019/855).

Med stöd av lag (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning (Nedan kallad lag om ansvar för god forskningssed) samt 1 kap. 17 § högskoleförordningen (1993:100) utfärdar Lunds universitet följande riktlinjer.

Allmänt

Vid misstanke om avvikelse från god forskningssed ska följande handlägningsordning tillämpas.

Riktlinjerna är inte tillämpliga vid prov eller när studieprestation annars ska bedömas inom utbildning på forskarnivå. Sådan situation ska handläggas enligt reglerna i 10 kap. högskoleförordningen.

1 §

God forskningssed baseras vid Lunds universitet på fyra grundläggande principer (jfr. *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*, ALLEA 2017):

- *Tillförlitlighet* i fråga om att säkerställa forskningens kvalitet, vilket avspeglas i design, metod, analys och utnyttjande av resurser.
- *Ärlighet* i fråga om att utveckla, genomföra, granska samt rapportera och informera om forskning på ett öppet, rättvist, fullständigt och objektivet sätt.
- *Respekt* för kolleger, forskningsdeltagare, samhälle, ekosystem, kulturarv och miljö.
- *Ansvarighet* för forskningen från idé till publicering, för ledning och organisation, för utbildning, tillsyn och mentorskap samt för dess vidare konsekvenser.

Vid Lunds universitet rekommenderas att forskning genomförs enligt följande (jfr. *Den europeiska kodexen för forskningens integritet*, ALLEA 2017):

- Forskarna tar hänsyn till de senaste rönen när de utvecklar sina forskningsidéer.
- Forskarna utformar, utför, analyserar och dokumenterar forskningen på ett noggrant och väl övertänkt sätt.
- Forskarna använder forskningsmedel på ett korrekt och ansvarsfullt sätt.
- Forskarna publicerar sina resultat och tolkningar på ett öppet, ärligt, transparent och korrekt sätt, och respekterar konfidentialitet rörande uppgifter och resultat när det finns legitima krav på detta.
- Forskarna rapporterar sina resultat på ett sätt som överensstämmer med den standard som gäller för vetenskapsfältet och som i tillämpliga fall kan verifieras och reproduceras.

Definitioner

2 §

Med oredlighet i forskning avses enligt 2 § lag om ansvar för god forskningssed en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

3 §

Med andra avvikelser från god forskningssed avser universitetet andra förseelser än oredlighet i forskning vilka riskerar att skada eller skadar forskningsprocessens, forskningens eller forskares integritet och som utförs med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Exempel på andra avvikelser från god forskningssed är bland annat:

- att oberättigat hävda författarskap, oberättigat utesluta någon från medförfattarskap eller göra andra avsteg från publiceringsetik,
- att försvåra vetenskaplig eller forskningsetisk granskning, exempelvis genom att undanhålla bakgrundsmaterial eller genom att inte på ett betryggande sätt bevara data från studier,
- att förmå eller att söka påverka någon till handlingar som faller under avvikelse mot god forskningssed,
- att utöva vedergällning mot person som har rapporterat eller framfört information eller misstankar om avsteg från god forskningssed,
- att anmäla misstanke som endast syftar till att misskreditera någon annan,
- att använda forskningsmaterial i strid med ingångna avtal eller överenskommelser,
- att obehörigt använda information given i förtroende,
- att ge vilseledande uppgifter om en persons insats i forskningen,
- att förstöra prover eller på annat sätt fördärva annan forskares pågående arbete,
- att genom sitt agerande brista i respekt för forskningspersoner, exempelvis vid insamling, hantering eller redovisning av forskning,
- att utföra forskning utan eller i strid mot erforderliga tillstånd.

Prövning av misstänkt avvikelse från god forskningssed

4 §

Misstanke om oredlighet i forskning prövas enligt särskild ordning av den nationella Nämnden för prövning av oredlighet i forskning i enlighet med 7 § lag om ansvar för god forskningssed och hanteras vid Lunds universitet i enlighet med 9 – 10 §.

5 §

Misstanke om andra avvikelser från god forskningssed än oredlighet i forskning prövas vid Lunds universitet i enlighet med 11 – 18 §.

6 §

I den mån ett ärende innehåller misstanke om både oredlighet i forskning och misstanke om andra avvikelser från god forskningssed än oredlighet i forskning ska universitetet pröva den del som rör andra avvikelser.

7 §

Ett ärende inleds vid Lunds universitet genom att en skriftlig anmälan om avvikelse från god forskningssed inkommer till universitetet, eller att universitetet tar upp en fråga om avvikelse från god forskningssed som universitetet har fått kännedom om på något annat sätt.

Berörd fakultetsledning eller motsvarande ska skyndsamt informeras om misstankarna om avvikelse från god forskningssed.

Berörd fakultet eller motsvarande ska tillse att berörd person/berörda personer får det stöd som kan krävas.

De forskningsfinansiärer som ställt det som krav ska skyndsamt informeras om framförda misstankar om avvikelse från god forskningssed.

8 §

Prövning av avvikelse från god forskningssed får inte grundas på omständigheter som är äldre än tio år när ärendet inleds, om det inte finns särskilda skäl för en prövning.

Prövning av oredlighet i forskning

9 §

Misstanke om oredlighet i forskning som förekommit i universitetets verksamhet ska överlämnas för prövning till den nationella *Nämnden för prövning av oredlighet i forskning* i enlighet med lag om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

10 §

Enligt 12 § lag om ansvar för god forskningssed ska universitetet lämna de upplysningar och handlingar om forskningen som den nationella Nämnden för prövning av oredlighet i forskning begär och ge tillgång till datorer och annan utrustning som har använts vid forskningen.

Prövning av andra avvikelser från god forskningssed än oredlighet i forskning

11 §

Misstankar om andra avvikelser från god forskningssed än oredlighet i forskning hanteras vid universitetet av *Nämnden för utredning av avvikelser från god forskningssed*, nedan kallad Nämnden.

Nämnden ska bestå av en lagfaren ledamot som ska vara eller ha varit ordinarie domare, en jurist från den universitetsgensamma juristfunktionen och fyra lärarrepresentanter. Lärarrepresentanterna ska ha hög vetenskaplig kompetens och integritet och ska vara anställda vid Lunds universitet. Mandatperioden för ledamöterna är tre år och kan förnyas. Om ledamot behöver ersättas, ska ny ledamot utses inom innevarande mandatperiod.

Samtliga ledamöter utses av rektor. Lärarrepresentanterna utses efter hörande av universitetets fakulteter. Rektor ska utse en av dem till ordförande och en till vice ordförande.

För den lagfarna ledamoten ska det finnas en ersättare. Ersättaren ska vara eller ha varit ordinarie domare. Ersättaren ska utses i samma ordning och för samma tid som den lagfarna ledamoten.

Vid behov kan rektor besluta att tillfälligt ersätta en eller flera av Nämndens övriga ledamöter inklusive ordföranden.

Nämnden kan besluta att ge personer närvaro- och yttranderätt avseende enskilda ärenden.

Nämnden är beslutför när minst tre ledamöter är närvarande, bland dem ordföranden eller vice ordföranden och den lagfarne ledamoten

eller dennes ersättare. Var och en av ledamöterna kan anmäla avvikande mening i enlighet med 30 § förvaltningslagen (2017:900).

När en doktorand är anmälare av ett ärende eller föremål för utredning ska en studentrepresentant som utses av Lunds universitets studentkårer adjungeras som ledamot.

Nämnden ska biträdas av en tjänsteman.

Universitetets fakulteter eller motsvarande ska efter framställan från Nämnden biträda Nämnden i dess arbete enligt lämnade önskemål. Fakultetens dekan eller motsvarande ansvarar för att så sker.

Vid utredningen ska Nämnden i enlighet med förvaltningslagens regler om jäv se till att inga intressekonflikter finns.

12 §

Först ska Nämnden låta göra en förberedande undersökning och därefter – om universitetet anser att det föreligger skäl för detta – föreslå rektor att en fullständig utredning bör göras. Nämnden ansvarar för att den fullständiga utredningen utförs.

Om Nämnden finner det uppenbart att misstanken saknar grund, kan Nämnden föreslå rektor att avskriva ärendet utan vidare åtgärd, dvs. utan att Nämnden först gjort en förberedande undersökning.

Nämnden kan under pågående utredning inhämta uppgifter från andra myndigheter samt vid behov besluta om att överlåta ärendet helt eller delvis till andra myndigheter, exempelvis gällande anmälan om tillsyn.

Förberedande undersökning

13 §

För den förberedande undersökningen ansvarar Nämnden.

14 §

Den förberedande undersökningen ska genomföras skyndsamt och med iakttagande av största möjliga skydd av den personliga

integriteten för både den som misstänks för andra avvikelser från god forskningssed och den som framfört anklagelsen.

Vid den förberedande undersökningen ska fakta i ärendet insamlas och den som är part i ärendet ska, innan beslut fattas, beredas tillfälle att inom viss tid skriftligt eller muntligt yttra sig över allt material av betydelse för beslutet, dvs. eventuell anmälan och övriga uppgifter som eventuellt tillförts ärendet, om det inte är uppenbart obehövligt (25 § förvaltningslagen). Även andra personer kan komma att höras under undersökningen.

Under den förberedande undersökningen kan Nämnden vid behov biträdas av ämnessakkunnig. Sakkunnig utses av Nämnden.

När personer hörs muntligen i den förberedande undersökningen ska tjänsteanteckning upprättas, vilken ska återge vad personen uppgett.

15 §

Rektor ska efter det att den förberedande undersökningen är avslutad avgöra om omständigheterna är sådana

- a) att ärendet ska lämnas utan vidare åtgärd, eller
- b) att en fullständig utredning ska utföras, eller
- c) att, i fall en fullständig utredning är uppenbart obehövlig, andra avvikelser från god forskningssed än oredlighet i forskning föreläggas.

Fullständig utredning

16 §

För den fullständiga utredningen ansvarar Nämnden.

17 §

Den fullständiga utredningen ska genomföras skyndsamt och med iakttagande av största möjliga skydd av den personliga integriteten för både den som misstänks för avvikelser från god forskningssed och den som framfört anklagelsen.

Nämnden ska vid den fullständiga utredningen biträdas av minst två ämnessakkunniga knutna till andra lärosäten. Sakkunniga utses av Nämnden.

Nämnden ska ge den som är part i ärendet och i de fall en anmälan gjorts ge anmälaren möjlighet att uttala sig inför Nämnden. Den som är part i ärendet har rätt att närvara när anmälaren uttalar sig inför Nämnden, om inte särskilda skäl talar emot det. Den som är part i ärendet ska ges möjlighet att yttra sig över det som anmälaren uppger vid sammanträdet. Nämnden kan om den finner det lämpligt besluta att den som gjort anmälan eller att andra personer är närvarande då den som är part i ärendet uttalar sig inför nämnden.

När personer hörs muntligen i utredningen ska tjänsteanteckning upprättas, vilken ska återge vad personen uppgett.

18 §

Rektor ska efter det att den fullständiga utredningen är avslutad avgöra om omständigheterna är sådana att andra avvikelser från god forskningssed än oredlighet i forskning förelegat eller ej.

Uppföljning och åtgärd

19 §

I de fall en person funnits skyldig till avvikelse från god forskningssed, enligt beslut som fattats av den nationella Nämnden för granskning av oredlighet i forskning eller enligt beslut som fattats av universitetet, ska information omedelbart lämnas till berörd del av forskarsamhället. Hur informationen ska lämnas bedöms efter omständigheterna i det enskilda fallet.

20 §

I enlighet med 13 § i lag om ansvar för god forskningssed ska universitetet i de fall den nationella Nämnden för prövning av oredlighet i forskning fattat ett beslut om att det har förekommit oredlighet i forskning, eller om det framgår av ett beslut att en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering utan att uppsåt eller grov oaktsamhet har kunnat konstateras, inom sex månader efter att beslutet har vunnit laga kraft rapportera vilka åtgärder som vidtagits eller vilka åtgärder som avses att vidtagas med anledning av beslutet.

Rapporteringen ska ske till den nationella Nämnden för prövning av oredlighet. För rapporteringen ansvarar universitetets nämnd för utredning av avvikelser från god forskningssed i forskning och sker efter samråd med fakultet, institution eller motsvarande.

21 §

Eventuell åtgärd kan bedömas med utgångspunkt i hur förseelsen skadat forskningsprocesserna, försämrat relationerna mellan forskare, undergrävt tilliten till och trovärdigheten hos forskningen, utgjort ett slöseri med resurser eller har utsatt föremålen för forskningen, användarna, samhället och miljön för onödig skada.

22 §

I enlighet med 18 § högskoleförordningen ska en redovisning av de ärenden som prövats vid universitetet årligen lämnas till den nationella Nämnden för prövning av oredlighet i forskning.

23 §

Vad gäller tjänstefel enligt 20 kap brottsbalken (1962:700) eller tjänsteförseelse enligt 14 § lag (1994:260) om offentlig anställning ska beslut om ärendets överlämnande till Statens ansvarsnämnd i fråga om professorer fattas av rektor. Ansvarsnämnden fattar därefter beslut om huruvida disciplinära åtgärder ska vidtas eller om ärendet ska anmälas till åtal.

Vad gäller tjänstefel eller tjänsteförseelse begången av övrig personal, fattas beslut om disciplinära åtgärder eller om ärendet ska lämnas till åtal av universitetets personalansvarsnämnd.